ԲՄԱՆԵՐՈՒՆ — ՏԱՐԻ — ԹՎԻ — 1123 — ՀԻԵԳՇԱԲԹԻ — 5 — ՕԳՈՍՏՈՍ — 1871

ԳՈՒՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց » 40մէջ
Վեցամսեայ Կ. Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 35մէջ
Ուրաքանչիւր թերթի գին 50 փր.
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 գուրուշ, երկու անգամի համար 2 գուրուշ, աւելի անգամներու համար զեղչ տալու իրաւունք կայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ լրագրերն առ հասարակ եւ Անգղիոյ լրագրոց ալ մեծ մասը խօսիւ կը դատապարտեն Պ. Թիէրի յուլիս 22 թուով բրած առաջարարութիւնը. զոր լրագրքս 1117 թուով ընթերցողաց հաղորդած ենք։

Պ. Թիէր այն առաջարարութեան մէջ Եւրոպական հաւասարակշռութեան քայքայմանու միջոցներ պայմանէրով, Իտալական միութիւնը Գերմանական միութեան ծնող, եւ հաւասարար այս ազգային միութիւններէն Գաղղիոյ կրած նեղիոյ ալեւոր պատճառ հանդիսացած է։ Բուստ կը ցուցի Իտալական միութեան կազմուելուն վրայ, եւ իրրեւ յիշեալ կուսակցութիւն կը դատապարտէ 1859 թն եւ 1866 թն Գաղղիոյ կատարուելիք Իտալիոյ միութեան հանար բրած ջանքն ու զոհողութիւնները։

Պ. Թիէր Գաղղիոյ մեծութիւնն ու զօրութիւնն իր դրացոյց ակարութեանը վրայ հիմնել կուզէ, սկզբունք մը, որ եթէ քաղաքանապէս կարենայ որդորանար, բարոյապէս զատապարտելի է։ վասն զի դրացն ազգն առնելով իր ազգը մեծցնել ուզելու կը նմանի, կամ ուրիշի հիշդ նմանութեանի դրացոյն թոզ չտալու որ իր հոգին վրայ իր ուզածին պէս տուն չինէ, ուզածին չափ բարձրացնէ, որպէս զի իր ազգը սեւորանն ու պոյծառութիւնը չգոյութիւն եւ ինքը նոր ծախքեր ընելու կը չպարտաւորի։

Հոս կը յանդի Պ. Թիէրի քաղաքականութիւնը։ Եւրոպական հաւասարակշռութեան քաղաքականութիւնը, որ ազգաց հակառակութեան քաղաքականութիւն է, հզօրին սակարաց վրայ բռնանալու, զանազան ճնշելու եւ նիւն պահելու քաղաքականութիւն է, ազգային եւ հարեւանութեան ընդացքները խեղդելու քաղաքականութիւն է, հակառակ Աւետարանի այս յաւիտենական եւ սնանկ սկզբան։ «Մի ընար ուրիշներուն ինչ որ չես ուզեր ուրիշներէ քեզ ընեն»։

Ամենէն աւելի Իտալացւոց դէմ ցոյց պատճառող կէտը Պ. Թիէրի Իտալական միութիւնն առ. Հորի ընդունած լինելն յայտարարութիւնն է, վասն զի Գաղղիա այս միջոցիս զայն տապալելու կարող վիճակի մէջ չէ, եւ վասն զի Եւրոպայոյ ընդարձակ մեծ ակնութիւնը ընդունած եւ ճանչած են զայն։ Ընել է որ եթէ Գաղղիա վերջին ճանապարհութիւնները կրած չլինէր, բան Պ. Թիէրի քաղաքականութեան Իտալական միութիւնը կործանելու ձեւը պիտի զարնէր, բայց հիմա չկրնալով գայս ընել, անչտ գտաւ ժամանակի պիտի սպասել։

Այսպէս կը մեկնեն Իտալացիք Պ. Թիէրի առաջարարութեան խնամքը, եւ դիրքն է երեւակայել թէ ո՞ր ցաւի կը դրդռին Պ. Թիէրի գէմ եւ ո՞ր ցաւի կասկածով եւ անվստահութեամբ կը լցուին Գաղղիոյ դէմ։

Պ. Թիէրի անդուդական ստարանդին վրայ զմայլողներն իսկ կը դատին յուլիս 22 ի առաջարարութեան վրայ զոր 1789 ի ազգասական սկզբանց հանկարտակ կը հանիցին։ այն անմահ ընկերգանց, որոց չկրմ պատշաճանն եղած է միշտ Պ. Թիէր։

Քուրանէն օրագրաց 4 թուով հետեւեալ լուրը կուտան։

«Նուսրաթ-մէն Աբեւելք չպիտի երթայ, եամ գոնէ իր պաշտօնն առաջմ դադրած է։

«Ռէյիս ժողովական յաւելիոյ կիրակի օրը հանրոյ երթալով իբր կրդղնելը պիտի երթայ, եւ հոն նոր հրամանները ստանայ։ կը հաւատանի թէ հրահանգներ ստացած է, որք թէ եւ կը հրամայեն իրեն որ ամէն երթշարմի որերջիմ ուռն բացն երթէ նստանին վարժութեանց փորձեր ընելու, բայց միանգամայն կը պատուիրեն միւս ծովային զօրաց պաշտօնատան հրամանին կազմ եւ պատրաստ գտնուիլ։

«Ամէն ժամանակէ աւելի խօսք կայ Աբեւելքի մէջ զանազան մը ծագելու եւ Իտալական նաւատորմին ալ թանդագի գէմ ցոյց մ՚ընելու վրայ։ Սուագատած է որ Իտալական նաւատորմը մը, որոյ մէջ հինգ գրահապատ կան, ճնշավայրն Արէնիայէն եւ Նաբոլիէն ճամբայ ելած է Գալիպոլիի նաւահանգիստը գումարելու համար, որ թառնոյ երկրին խիստ ժամ է։

«Արդ եօք վարմանքն նաւատորմ՚ը մ՚է այս թէ զարձրան թեան գիտ ճշդիւ հասկցուած չէ, եւ այս երկրայութեան մէջ՝ մեր ծանոյն զգուշութիւնն ամէն դէպքերու պատրաստ կը կենայ։»

Գաղղիական Բոնավիթիւսթիէն լրագրին Հռոմի ուղղեալ յօդուածի մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնները կընէ։

«Կը թուի մեղ թէ հայրապետական Հռոմ առ այժմ խիստ ակար յոյս մը պէտք է դնէ աշխարհի պետութեանց օգնութեան վրայ։ Ան պետութիւնը (Գաղղիա) որ իր առանձնական քաղաքականութեամբ ազատողի միջամտելու անկարող հիմար։ Միւսներն ալ անտարբեր կամ թշնամի են։ Աշխարհ ուժոյ տէրութեան ներքեւ կծռացած է, բարոյական օրէնքն ոչ եւս կազդէ իրեն։

«Այս ընդհանուն ո՞րչափ ժամանակ պիտի տեւէ, ոչ ոք կրնայ ըսել։ Ասոր վերջ դնելու համար վերադարձ մ՚ընելու է, ընդհանուր վերադարձ մ՚առաջնոյ գաղափարաց, առ վերջ գրգռուելու, առ անոյշտ իրաւունք եւ առ պարտականութիւն։ Բայց մինչեւ այն ժամանակ շատ ապրանքի հարստածներէ պիտի անցնինք։ Վասն զի քաղաքութիւնը չարեաց մեծութեան հաւատար կը լինի միշտ։ Էկեղեցին կիրնայ օգնել այս վերածնութեան, առաւել ընդարձակ, առաւել բնական եւ ժամանակիս բդեանաց եւ պիտոյից առաւել համաձայն գործունէութիւն մը տալով իր հոգեւորական իշխանութեան, ասով կրնայ լաւագոյն արեւու գալուստ պատրաստել։ ասով նաեւ փոխարինութիւն մը կը դանէ իր կորուստ աշխարհային իշխանութեանն։»

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պուքրէշ 14 օգոստ.

Այս առաւօտեան Բուխարէստ՝ Թոմիէ լրագրին Պոլիչանէն եկած հեռագիր մը կը հրատարակէ։ ծանուցանող թէ հրէից սինագոգան կրանական արարողութեան միջոցին զինուորականներէ բռնարարուելէ, եւ բազմաթիւ հրէայներ բռնի դուրս հանուելէն ետքը սրնուորագրեալ։

Փարիզ 14 օգոստ. իրիկուն.

Կը կարծուի թէ Պ. Թիէրի իշխանութիւնն երկարելու առաջարկութիւնը ազգակցութեանց հետ համաձայնութիւնամբ խարհուած չափաւորութիւններով պիտի ընդունուի։

Փարիզի մեծատիպ բերդաբէից եւ գաւառաց Գերմանացւոցմէ պարբերելուն համար բացուած բանակցութիւնները դեռ՝ ի գլուխ չելլան, բայց գոհացուցիչ եւ մեծաւոր յաջողութեան մը յուսով կը շարունակուին։

Լիվերբուլ 15 օգոստ.

Բամպակ, Մ. Ն. Ա 8մ—9
Ծախուած 10000 հատ.

Վիեննա 15 օգոստ.

փոխանակութիւն 3 ամեայ Լոնդրայի վրայ 121 30

Լոնդրա 15 օգոստ.

Ափրան 17մ—18
Մոհար 45մ
Շաքար Հաւանա Ա տեսակ 33մ
փոխանակութիւն փարիզի վրայ 25 67

Նիւ—Եօրք 13 օգոստ.

Ոսկի 29½

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
ԷՕՍԱՅԱՐ ՌՈՒԹԱՏԻԷ

4 օգոստ. իրիկուն գոցուելոյ. 30 24 ½ 2
5 » հինգշաբթի առաւօտ
բացուելու 30 29
կէս օր 30 24 ½

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ։

Կայսերական անձնատաղ զօրաց բանակին հրամանատար եւ Ցարը Եուրոյի նախագահ Իսաան փաշան Նէմանի կուսակալ եւ Արարիոյ բանակին հրամանատար անուանեցաւ։

Մայրաքաղաքս Օսմանեան լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Օգոստ. ԻՆ քանակայր պատահեցաւ Բարձր. Մեծ Խորհրդոյ Ապի փաշային, որ տակաւին մինչեւ օգոստոսի վերջը հանդիսաւոր ընդ. եւ Բ. Դուռը չերթայ։

Պաղատաի կուսակալէն եկած հեռագիր մը, նոյնպէս եւ Ցիսարպէքիրի կուսակալէն այս օրերս Բ. Դուռն եկած ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանեն թէ Ցիսարպէքիրի կուսակալ Խուսրեվ փաշային հրամանին ներքեւ գտնուող զօրաբաժինը որ ապատամբ Շամանցոց եռանէն ինկած էր, անմոռոց մէկ մասը գարկաւ Տիգրիսի եւ Մուսուլի մէջ տեղը եւ շատ մարդ կոտորեց ապստամբներ։

Միւս կողմէ, խմբագիր վաշային դժգոհութեանց օրէնքը համար Պաղատինէն դրկուած զօրքերը Շամարոյ վրխատեայ խումբերուն պատահելով՝ բոլորովին ջարդին դիրքերուն դանք. այնպէս որ Շամարոյ ապստամբութիւնն այս ժամուս վերջնական կերպով յաղթուած կրնայ համարուիլ։

Աֆրիկեան Տրիպոլոյ գաւառը մանրիք ապմանաց մանքան տարբեր ազգաս լինելուն վրայ լրագրոյ մէջ հրատարակուած պաշտօնական ծանուցման մէջ ոմանք ապրած լինելով, եւ այս ծանուցումն ոչ ընդ տրձակաղ ոյն հրատարակութեան արժանի լինելուն, Բ. Դրան Մամլոյ գիւանը՝ նոյն ծանուցումն հեռաւոր կերպով համառօտելով վերջանին լրագրոյ կը հաղորդէ։

Ժամանակէ մ'ի վեր Աֆրիկեան Տրիպոլոյ գաւառին մէջ ոչիրոյ տարբ թեթեւցնելու համար, կայսերական կառավարութիւնը՝ թէ օտար երկիրներէ եւ թէ ամբարութեան տարիշ զուառներէն հան մանրիք ապմանաց մանքի տարբեր ազատութիւն շնորհեց ներկայ օրս սատան 1 էն սկսեալ մինչեւ յառաջիկայ հոկտեմբեր ամսոյն վերջը (ըստ հին տումարի), եւ եթէ մինչեւ այն ժամանակ տարբ բոլորովին դադրած չլինի, վերոյիշեալ պայմանաժամն մինչեւ 1872 յունվարի վերջը ալեսի երկարի։

Սակէ առաջ լրագրոյ հաղորդուած ծանուցման թարգմանութեանը մէջ մնաց պարն այն է որ ապահարիութեան տարբերին պայմանաժամը վախանակ երեքի՝ երկու ամիս նշանակուած էր։ Իսկ յետոյ պայմանաժամը, որ առաջին պայմանաժամին վերջացած ժամանակ տարբ բոլորովին գադրած չըլլալու պարագայքին մէջ վերայ պիտի չնորհուի, ապահովութեան ամրոյզ տեւողութիւնը վեց տարոյ կը հասցնէ։

Հեւագրաց վերատեսչութիւնը կը խնդրէ մեղմէ ծանուցանել թէ օտար լեզուով հեռագրական թղթակցութիւն հասատաւուած է խաբէցի եւ Թաթար—Պաղարիզի կայարաններուն հետ (Ադրիանուպոլսոյ գաւառին մէջ), եւ թէ մայրաքաղաքին յիշեալ անկիրը գրկուած 20 բառով պարզ հեռագրի մը գինն է 15 գր. մէճիտիէ։

Աղիպի ընկերութեան շոգենաւներուն ոգաշտանց մէջ կարեւոր բարեւոքութիւններ մտցնող Պ. Ամրոսիոսի Գաղրէզ, Նդզինին եւ Աբդիէլիանոս երթեւեկող շոգենաւոց տնօրէն անուանեցաւ։

Այս գիշեր Բոսֆորի Պանլըճա գիւղը Վսեմ Պահնեան փաշայի ծովեզերեայ ապարանքը բռնկելով ամբողջապէս այրեցաւ. իր բոլոր կարասիքովը։

Մայրաքաղաքիս Նաւահանգստին մէջ երկաթի նեռաղ նաւերուն համար յատուկ կորդապրութեան մը պակասութիւնն յանախ արկածներու պատճառ մ'է, բայց յաւելնն այն է որ այս պատճառը վերցնելու հոգ չտարուիր։

Երկուշաբթի իրիկուն Շեր քէմի—խայրիէի 21 թիւ շոգենաւը՝ կամուրջին մեկնելով՝ Դարքիոյ մնքատան առիւ հասած ժամանակ՝ գաղղիական թմբաւոր շոգենաւի մ'ու Աւստրիական Լոյդի շոգենաւի մը մէջ տեղը ձգուած պարան մը մէկին՝ ի մէկ ձգիտելով Շերքէմի խայրիէի շոգենաւին ծածկութիւն խլեցին կարեց, եւ դերանին կարը դեռ ահագակ թրքրտհայ մը գլխուն իջնալով զայն ջախջախեց. խեղճ կինը քանի մը վարկեանէն մեռնելով գնաց հետ ունեցած դատը տեսնելու։

Այս պարագան համար նայելնք Օրագիին եւ իր Զայնին ի՞նչ վճռու պիտի արձակեն։ Պիտի կրնա՞ն ըսել թէ պատրիարքական տեսուն երբու եպիսկոպոսց մէջ եղած դատը տեսնելու ձեռնհասութիւն չունի, եւ թէ այս պատն ալ Պրուսայոց ընդհանուր մարդիներուն կիցնայ դատել քան իրենց քանին տեսնելու բարեկան գրութեան։

Բայց ատարակոյս չկայ որ եթէ այս անուանգութիւնը չհանդիպեցնին այս անգամ՝ ալ յաւելլ ըլլար, ուրիշ իմաստակութիւն մը կը հնարեն, որպէս զի ազգ ոյին իշխանութիւնն ապահովելոյ իրենց սիրելի լրտեսաց եպիսկոպոսը կոչելու չդայ եւ չդատուի։

Անցեալ յունիս ամսոյ սկիզբէն՝ ի վեր մնրաքաղաքիս վարժարանաց տարեկան քննութիւններն եւ պարգեւաբաշխութեան հանդէսները կատարուիլ սկսած են։

Ամսոյ ամենուն ալ ներկայ դպրոցներու հրատարակեր կողան մեզ, բայց մեր սեղմաժամանակ զրաղմունքը թոյլ չտալով սեղմիր պրատարակել այն լաւագոյնները։ Հրատարակեր, կը խնդրենք պատատարժան հոգատարութիւններէն ու սեղմութիւններէն, որ մեր խարին շիտակութիւնն ընդունելով՝ ներողամիտ լինին մեզ, եւ վատահ՝ որ լրագրոյս էջերը միշտ բաց են դպրոցական քննութեանց եւ պարգեւաբաշխութեանց վրայ մեզ ուղղուած տեղեկութեանց։

Կիրակի օրը խաղիւղ Գեշիկիոյ եւ Սելամիէ պարգեւաբաշխութեան հանդէս կատարուելով, երեքէն ալ հրաւէր ստացած էինք։ Բայց Սելամիէ մեր այժմու բնակած թաղը լինելոյն տր մեր զաւակներն ալ կը կրթուին, հարկ եղաւ մեզ նախատեսութիւնը վերջինին տալ, ուստի ներկայ դառնալէն՝ Սելամիէի աղջկանց վարժարանին պարգեւաբաշխութեանը, որ խիստ վայելուչ կերպով կատարուեցաւ։

Աւանդելոյ ուսմանց յայտագրին, հոգատարութեան տեսակետը բուն մեր, քննչաց տուած վկայութեանց, եւ յառաջադէմ օրիորդաց շարադրած եւ արտասանած Հայերէն ու Գաղղիերէն ճառերուն նայելով, Սելամիէի աղջկանց վարժարանը Պօլսոյ ամենէն բարեկարգ եւ արդիւնաւոր դպրոցներէն մէկն է։

Պարգեւաբաշխութեան սկիզբը, վարժարանին հոգատարաձու եւ ազգասէր Կրմական խորհրդոյ անդամ Պ. Պարնասեան Պօղոս էֆէնտին տեղի կուգար մը կարդաց, որոյ մէջ վարժարանին վիճակը ճշդիւ նկարագրուած լինելուն համար բաւական կը համարինք անոր օրինակը հոս դնել։

Արդարեն չէր. Ցնարք իմ եւ Ցիկնայք

Կը հանդիպիմ ձեր ներողամիտ ուշադրութիւնը խնդրելով վարժարանիս հոգատարաձու Թաղ. խորհրդոյ կողմէն քանի մը խօսք ըսել վարժարանիս վիճակը հանրաւոր նկարագրելու համար։

Թաղ. խորհուրդս կազմուած մէջտեղին վարժարանս վեց ամիսներ է՝ որոց չորս ամիսներուն համար Էին իրենց պաշտօնը, եւ իրենց փութաջան եւ հանճարեղ աշխատութեան պարտաւոր եղած էր այս հաստատութիւնը ոչ սակաւ յառաջդիմութիւն։

Դժբաղդաբար խնամակալութիւնը խորհրդոյս կազմութենէն քանի մ'ամիս յետոյ հրաժարական առաւ, որուն պատճառը հեռացուել հարկ չունենալով բուսական կը հանդիսանք միայն ըսել թէ այս հրաժարականն ալ յառաջ եկած է հրաժարութիւններու մեծագոյն մասին պատճառեցած իրարանցումէ մը, այն է անհամաձայնութիւնէ, որ խորհրդակցութիւնեան եւ միաբանութեանմէ զրկած ամեն մարմիններու համար լուծիչ տարր մ'է։

Խորհուրդս ջանաց ոչինչ մի խնամակալ ակնայոյ հրաժարականը եւ առնուազ տալ, եւ ասոր համար միշտ անգամ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր միջամտութեան դիմեց. պահ մը յաջողած կը կարծէր, բայց նոյն ատարրդ՝ օրուն վրայ ալ կը խոսէին, երբեմն զարձնուած ատենին, խնամակալութիւնը վերջնական կերպիւ հրաժարեցաւ։

Հին ատեն խորհուրդս հարկադրեալ անուս մնացինք. նոր խնամակալութիւնը մը կազմել չտա տիկիններէ յաղկացեալ, միանգամայն՝ որոմնեան նախկին խնամակալութեան վերջին՝ օրերը վարժարանին վրայ հսկողութիւնը պակսած էր տիկիններէն ոմանց յոլորովին պաշտօնէ դադրելուն եւ ոմանց ալ դադրելու վրայ ըլլալուն պատճառաւ, ուստի խորհուրդս պարտք սեպեց իրեն կազմանէ ալ վերանայութիւնն ընել, մանաւանդ որ նիւթական մեծ պատճառ մ'ալ կար այսպիսի վերատեսչութեան մը։

Վարժարանին նիւթականքը՝ որ արդէն ընդարձակ վիճակի մէջ չէր, աւելի բացուելու սկսած էր՝ ծախքերը չտրուհակ նիւթալուն եւ մատաքերը կանոնաւորապէս չկրնալ հաւաքուելուն պատճառաւ։

Ապէ դատ վարժարանին մէջ չատ մը ներքին թարեկարգութիւններու պէտք կը զգացուէր, ասոր համար վարժարանին մէջ գտնուող պաշտօնեայներէն մէկ քանին փոխել հարկ եղաւ։ Փոխոխութիւն մը՝ զոր ոչ աք եղաւ քանի մ'ամսոյ մի զործ դնել՝ մինչեւ որ պաշտօնին յարմար անձիք գտնուէին։

Նոր խնամակալութիւնն այս դժուարութենէն հետ զրաւած, եւ թաղ. խորհուրդն ալ դանդաղ բառնալու ստիպուած ժամանակ, միւս կողմանէ քննադատութիւններ կը լսուէին երբեմն ալ վրայ, քննադատութիւններ՝ օրոց վրայ այնչափ չէր ցաւեր թաղ. խորհուրդս եթէ միշտ իրաւացի եւ հիմնաւոր ըլլային, մանաւանդ՝ եթէ ի համակրութենէ ներշնչեալ՝ վարժարանին բարեկարգութիւնը տրամն նպատակ ունենային։

Բայց այս նպատակէն խոտորելով, ամենք պարզապէս յարձակումներ էին։ Նոր խնամակալութիւնը չկրնալով թէ վերոյիշեալ դժուարութենէն եւ թէ յարձակմանց դէմ միանգամայն մարտիլ, ինքն ալ հրաժարեցաւ, եւ ասոր պաշտօնը դարձեալ ընդունիլ ստիպուեցաւ համար խորհրդոյս կողմէն եղած բոլոր ազաչանքն ի դիր եղան։

Այս նոր հրաժարման եւ տիկնայց նոր խնամակալութիւն մը կազմելու դրեթէ ամսոյ մը անհնարութեան առնչեալ ամեն անոնք որ ազգային դրութեան փոփոխութիւն ունին՝ կարծեցին՝ կը հասատան թէ՝ ուշի դժուարին է այսպիսի խնամակալութիւն կազմել, երբ որ արդէն մեր մէջ զանուած տիկիններէն ամենէն յարմարագոյն հանդիսացածներն անգամ գործէ ձեռնհասի կ'ըլլային։ Խորհուրդս վարժարանի հոգատարութիւնն ինք բառանձնեց խնդրոյին՝ եւ անմիջապէս տեղը եղած անօրինութիւններն ըրաւ՝ բարեկարգութիւնը կատարելոյն վարժարանին մէջ վերահաստատելու նպատակաւ։

Ասոնց առաջին կարգին կը վերաբերէր եկամտոյ կանոնաւորապէս հաւաքումը։ Ցարակոյս չկայ որ երբ այս կանոնաւորութիւնը պակսած ըլլար, ոչ ոք կը ճգէր եկամտաբերը՝ ուսանող խորհուրդս նամակի միջոցաւ եւ մասնաւորներն ալ հաւաքելու ձեռնարկեց, եւ այս մասին բացի մէկէ մը բնաւ յարձակում չսանսնուեցաւ խորհրդոյս գէմ, թէպէտ եւ ապառնալիք կը լսուէին։

Ասոնք ըսելով մեր նպատակը չէ ոչ զանգատ եւ ոչ յանդիմանութիւն ընել երբէք. այլ միայն վարժարանիս եւ մեր սեռչութեան վերաբերեալ իրողութիւններն ամենայն հաւատարմութեամբ նկարագրել կ'ուզենք, իբրեւ մոգոմրդեան եւ հասարակաց կարծեաց հաւաքաւոր մասին մը։

Արդ՝ շարունակենք մեր նկարագիրը։ Ամենք կարծելով թէ վարժարանս խնամակալութեան զուրկ է, դայն բոլորովին բարեկարգութեան ալ զուրկ կարծեցին, մինչեւ խորհուրդս ամեն ջանք ի գործ կը դնէր, որպէս զի իրենց զաւակաց դաստիարակութիւնն վարժարանիս յանձնող ծնողներ կարենայ գտնել։ Իր ըրած անօրէնութեանց եւ փոփոխութեանց բոլորին նպատակն այս էր, բայց ոմանք ասանք խանդարման նշաններ կը հանդիպին։ Դատ ենք որ իրողութիւնն ինքնին եղեան եւ խակ մեր ասանց յաջ եւ յանհակ խառնելու, ասանց վիճաբանութիւնեանով կասելու, վարժարանիս վրայ հակիրճ ցդարձնելու եւ բարեբաղդաբար կատարուած տարեկան հաշուեցութեանց դոնաշուրջ արդիւնքը։ Եւ ասանց ինքնին գնչայ վիճաբանութիւններու, որք պատկառելի հանդիսականաց դիմաց կատարուած տեսարան մէջ ալ կը սեռնուին։

մեր ուշադրութիւնները դարձնելին։

Երկու ուշագրաւներ, որոնց մին վարժարանիս մէջ դաստիարակ պաշտօն կը վարէ տարիներ, իրենց տարեկան ուսանող մէջ վիպասանել քաջալերութեան եւ յաջողակութեան չնորհիւ. գաղտնաբարեան ասոնց ճանաչ վիպագիրը կ'ընդունին սիրոր։ Այս երկու ուշագրաւ առաջինն է Օր. Բէրուզ Պաղոսեան եւ երկրորդը Օր. Էլզիս Բուռանեան։

Թարգմանուած այս երկու ուշագրաւ անուանները հանդիսաւոր բեմին վրայէն պատկանելի հանրութեան հրատարակելով կը յուսայ որ վարժարանս տարուէ տարի այսպիսի գաստիարակեալ օրիորդներ հասցնելու վիճակի մէջ պիտի կրնայ գտնուիլ։ Երկուքն միջոցներ ունեցած են վարժարանիս նոր բացուելիք յաջողութեան տարիներ եւ. ոգեւորիչ ընկերու համար, եւ. վստահ ենք որ արդէն հասարակութեան այ հանդիսաւորութիւնը բնաւ չպիտի պակսի այս տարիս։

Արդէն այս յարիս յարգելիս ուսեալ է յաւելեալան յիշատակաց արժանի հիմնադրին նպատակը, այն հիմնադրին՝ որոյ կենդանագիրը մեր դիմաց վրայ կեցած է, եւ կարծես ինք ալ հոգեւոր ներկայ է մեր մէջ, կը քաջալերէ գործիչ մեզ, ինչ յայտնեն կը մասնակցի, մեր ղեկավարներուն կը հաղորդակցի, մեր երախտագիտութիւնն կը ընդունի եւ իր մեծագործութեամբ հիմնուած այս դպրոցի ուսանող տարին պարծանաբեան համար մեր խոսած ճիգերը կ'օրհնէ։

Իսկ մեր անոր ազգայնոյն կամաց խնդրոյ գործակատարները, չենք կրնար հասարակիր իսկ անոր գոհունակ ընելու, որ ամեն գոհանալ մեր է նաեւ ցանկալ արքունական ուսումներով ապրիլցու ձեր մէջ, եւ ձենք չասելը վայելեցին անոր հայրական տեսակցութիւնը. դիտեն անոր կրթիչ հայրենեաց եւ ազգութեան վրայ ունեցած ջերմ սէրը. գիտեն թէ որչափ վառուած էր նա իր եկեղեցւոյն եւ Աստուծոյ նամանդաթը. ասաի իր միտանն ալ տեսան է իր գործերովը, եւ իր սուրբը գրաչնուած հայասանեաց եկեղեցի ոչ սուրբինագարդ հայրապետաց գասակարգութեան մէջ։ Օրհնեալ ըլլայ յաւիտան իր միտանը։

Իսկ գոնը, ուշադրաբար օրիորդք, որ ազգային բնկերական բնուանեան եւ անուան գասակարգութեան յոյսերն էր. գոնը որ այսպիսի հոր մը ասներ կը գտնուիք, եւ անոր օրհնութիւններն սա հանանաւորութիւնը կը վայելեք. ջանացէք անոր արժանի ասներ ըլլալու. ջանացէք ձեր վրայ դրուած յոյսերն իրացնելու. ի պարծանս ձեր ընտանեաց եւ հայ անուան։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

. . . Խմբագիր։

Անցեալ շաբաթի որ անդրանիկ թիւրթաբերի միջոցաւ մեծկոկ նամակ մը առացանք վրան Զաքրիեանէն գրուած եւ Գեշիկիմաչի Հայոց եկեղեցին ուղղուած։ Պահարանին մեծութիւնը հնասրբրբրական էր. ուստի անմասպուանոնք բացի եւ մէջը գտայ Օրագիր Լրագրին 512րդ թիւրն Զաքրանամի բան նամակի անդ մինակ Օրագիր մը. ոնչ չատ մեղի վերաբերութիւն ունեցող յօդուած մը պարունակելու էր որ որ մեռնաւորագիս մեղ ուղղուած էր. ամենայն հնասրբրբրութիւնն սկսող մեշեալ լրագիրը ոչչէ անցնիր։ Ասուածին եւ երկրորդ երեսներուն մէջ այն սեռակ բան մը չի կար։ բայց երրորդին մէջ խոչը գիրերով «1. Մարդկային ընկերութիւն. 2. Ազգային թիւն 3. Ազգային չահ. 4. Ազգային վարչութիւն. 5. Անհնազանդութիւն» վերնագրով յօդուած մը սեռագ. յիշեալ վերնագրին քով մեկնաբանութիւն. Երշան մը եւ նշանին քովէն գարձեալ մեկնաբանութիւն մինչեւ վար բաշուած գիծ մը։ Ուրեն ծայրը գրուած կար. «Այս յօդուածը կարդաս։ Նոյն։ երեսին երկրորդ էջին մէջ գարձեալ խաչանշեն մը. քովէն գիծ մը մինչեւ վար եւ սոսր սոր ոչ թէ անմիջապանութեան մէկ գարդ ընելու. այլ դասատուն եմ բանալու յատկութիւնը կրոց անձի մը ծարաւին։ ընելով ուստի այս մեր ծարաւը յագեցնելու սիրելի պաշտօնը։ Գոնոնս մեր բարեկամներէն Մեծապատիւ եւ ազգասէր Յովհաննէս աղա Ս. Շիրվիանին եւ Ա. ազ. ազգայ Մարմարեանին յանձնած էինք. միշտ ազգայք չատ սանոներ վնասուելով եւ լրինց ժամերը ի սէր ազգին անինոյ գոհելով. յաջողցան վերջապէս 1870 Նոյեմբեր է թուականին. դասն կեսուացի։ Յովհան էֆենտի ազնիւ. երկասարդը. միշտ թուականէն երեք ազգի գասնուտ չարուանակելու. քարոզիս է. գաղրոցի գասատուութեան պաշտօնը. սխատիր դաշտոնը։

Սիսուսիկ . . . Խմբագիր. յաջողութիւնք եւ անհնազանդով նոյն սեռակիր ջոգը Աբեւ ուրախութեան փայլեցաւ ազգին վերայ, նամանաւանդ մանկանց ուրախարիր օրհնութիւններ նոր կեանք մը կընծայեն ամենուս . . . . .

Արդ. նախ մեր խորին շնորհակալութիւնը հրապարակաւ յայտնելու կը համարիմ ազգային նոյն Մեծ. Ց. եւ Ա. ազատներին, որ ոյսպիսի խոհեմ եւ յաւ ամենայնի բարի վարուք գարդարեալ դասատուս մը խրկեցին մեր գաղրոցին, որ ազգոր ճիգը դասատուի մը բարի յատկութիւններն կը կրկնի իւր վերան արժանաղէս նոր ուսմանուոյ շրջանին մէջ. իրեն հակոգութեան յանձնուած երեսուն չարի աշակերտաց բնաւական ճաշակ ընծայելով հոյակարանութեան դասերուն մէջ, լուռիկ ուրիկ դարձելով (ասար ընդհանուր դասախօսութիւնը ժամանակին թողլով), եւ իր պաշտօնին գան տրիւ բան մը չհանելով. մէկ խօսքով բարեկարգ դպրոց մը ունենալու համար։ որոյ մասին կարծիքս յայտնելէ առաջ կը խնդրեմ ձենէ հրապարակաւ, որ վերջապէս ցնցուած եւ կարծանուած յուսաց բերելիք նամակներդ [illegible] հանդերձ անմիջապէս հրատարակել հանիր։ Ցեսուչ Առաքել Նուռ.

1871 յուլիս 20. Պարեան եւ Շահնազարեան վարժարանի Ս. Խաչիկ։

Ց. Դ. Այս առթիւ Լիբրատէն ալ կը խնդրենք որ Շահնազարեան վարժարանի Դ. կարգի յաստիճանէն՝ աշակերտին եւ անոր չորս քնոնիներուն անուններն ձեր թերթին միջոցաւ հրատարակել տուիր։

Նոյն

Կիրասոն 10 յուլիս 1871

. . . Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ։

Գիտցիր զիսանալով որ դատուած դպրոցներուն բարեկարգեալ վիճակի մը մէջ ըլլալը ընդհանրապէս. չատ ուրախ կ'ըլլաք եւ որ տեսնելն է սիրելի բազմանդամներ կը կրնք ձեր սրտին մէջ հաղորդել ի լոր ամենայնոյն եւ լարեալ նախանձախնդիր ընելու. դիտմամբ ուստի կը խնդրեմ որ բարեհաճիք ներկայացնել Ձեր պատուական Մասիսի թերթերուն մէջ մեր ուսիմնը։

Ձախողդ վիճակ մը թէ եւ ի սիրելի ոգով ուսանողներ ալ յաջողութիւնը պատաստատ էր յաջողելու, ինչպէս որ 1869 մարտ թուականին քաղաքիս Լուսաւորչեան դպրոցն իւր երեսը սեւ բոզ մը կոխուած ազգին գաւակիր որդոյն վրայ իրական սիրաթիւնամոլ կուսէլցնէր։ կարծելով թէ ազգը չի զգար, ազգի մը ներկայցին եւ ոգեպոյին հոգի կենդանութեան ատոգ սիրելի մոր մը երեսէն այն տիրաստած բոզը անհետացնել անհրաժեշտ պարտքն է։ բայց եւ այնպէս ամեն դարձ յաջող վիճակի մը հասնելու. հասնելու վրայն մարդոց ջանքէն կախուած չունի. այլ բարդն ու ժամանակը ձեռք ձեռքի տալով օգնելու են. փառ դի երբ ազգային նոյն ոգեպոյին բարը կը կրնք յանանցաւ ոչ թէ անհոգութեամբ եւ գրաւեալան պատանութեան։ եկէք մեր խոսակցութիւնները եւ. գաղափարները այն տաեն մեր ազգ ձեզի պատասխանելու պատրաստ եմք։ բայց քանի որ ասիկոյ չէք ըներ. քանի որ կեցած տնաշնեալու տակ պահպանուած մեր դաղափարները կը խորշաւանէք. այն տաեն մեր ազգ ձեզի կրանք իւ գտ գ գտա մեկն ալ գտ ճշմարտութիւնն խրաչալ տնարգեր։ տնշ մեն է։ որ պարտք կը հանդիսանք յաղուտ ազգին ձեր սիրելի ընելու, եմէ գտ քնքնիրենս գտ (երեւան եկէք. քաջալերիք չանենք։

Խ. Յ. Ն.

. . . Խմբագիր.

Հետեւեալ նամակը որ Մանդումի ուղղուած էր. Ձեր թերթին մէջ հրատարակեցիք կը խնդրեմ։

1871 յուլիս 29 Մնամ յարգանաք

Հ. Եպիսկոպոս

Մեծապատիւ Տէր.

Լիբրատոյ Ձեր թերթին մէջ ըսուած է. «Փանուսեան էֆէնտին Շահնազարեանի նկատմամբ բան մը չասեր. մինչդեռ ծրար մը նամակներ ստացած է նարտ նեարքին դժգոհ կացութիւնը նկարագրելով. մէկ մասի եւ. մէկ յանիրաւ ըլլայ. անոնք այնպիսի նամակներ են եղեր որոց հրատարակութիւնը տեսնելով կարծանուած պիտի բերեն . . . » Պիտանաց կէսը սա է որ այս խօսքերը «Մեղուի» Ազգային վարժարանի նկատմամբ բռնած ընթացքը պարարակելու առթիւ կրսաւին։ արդեանաւ Մեղու կուզէ որ Նաւնեան վարժարանը Ազգային վարչակացը վրայ հաստատուի. եւ որովհետեւ Մեղու Շահնազարեան վարժարանի հայուսակալն է. Լիբրատ ալ կերեւի թէ կը բազնոյ որ Փանուսեան վարժարանը Շահնազարեանի կործանումովը կանգնիր Ահա նոր դրաբիրեն մը ազգը յուսաւորելու համար. որոյ մասին կարծիքս յայտնելէ առաջ կը խնդրեմ ձենէ հրապարակաւ, որ վերջապէս ցնցուած եւ կործանուած յուսաց բերելիք նամակներդ [illegible] հանդերձ անմիջապէս հրատարակել հանիր։ Ցեսուչ Առաքել Նուռ.

1871 յուլիս 20. Պարեան եւ Շահնազարեան վարժարանի Ս. Խաչիկ։

Կ. Դ. Ա. Ազգ. Թերթ մէջ ըսուած է. «Փանուսեան էֆէնտին Շահնազարեանի նկատմամբ բան մը չասեր. մինչդեռ ծրար մը նամակներ ստացած է նարտ նեարքին դժգոհ կացութիւնը նկարագրելով. մէկ մասի եւ. մէկ յանիրաւ ըլլայ. անոնք այնպիսի նամակներ են եղեր որոց հրատարակութիւնը տեսնելով կարծանուած պիտի բերեն . . . » Պիտանաց կէսը սա է որ այս խօսքերը «Մեղուի» Ազգային վարժարանի նկատմամբ բռնած ընթացքը պարարակելու առթիւ կրսաւին։ արդեանաւ Մեղու կուզէ որ Նաւնեան վարժարանը Ազգային վարչակացը վրայ հաստատուի. եւ որովհետեւ Մեղու Շահնազարեան վարժարանի հայուսակալն է. Լիբրատ ալ կերեւի թէ կը բազնոյ որ Փանուսեան վարժարանը Շահնազարեանի կործանումովը կանգնիր Ահա նոր դրաբիրեն մը ազգը յուսաւորելու համար. որոյ մասին կարծիքս յայտնելէ առաջ կը խնդրեմ ձենէ հրապարակաւ, որ վերջապէս ցնցուած եւ կործանուած յուսաց բերելիք նամակներդ [illegible] հանդերձ անմիջապէս հրատարակել հանիր։ Ցեսուչ Առաքել Նուռ.

1871 յուլիս 20. Պարեան եւ Շահնազարեան վարժարանի Ս. Խաչիկ։

. . . Խմբագիր։

Մինչեւ Նոյեմբեր որ Մանդումի ուղղուած էր. Ձեր թերթին մէջ հրատարակեցիք կը խնդրեմ։

1871 յուլիս 29 Մնամ յարգանաք

Հ. Եպիսկոպոս

Մեծապատիւ Տէր.

Լիբրատոյ Ձեր թերթին մէջ ըսուած է. «Փանուսեան էֆէնտին Շահնազարեանի նկատմամբ բան մը չասեր. մինչդեռ ծրար մը նամակներ ստացած է նարտ նեարքին դժգոհ կացութիւնը նկարագրելով. մէկ մասի եւ. մէկ յանիրաւ ըլլայ. անոնք այնպիսի նամակներ են եղեր որոց հրատարակութիւնը տեսնելով կարծանուած պիտի բերեն . . . » Պիտանաց կէսը սա է որ այս խօսքերը «Մեղուի» Ազգային վարժարանի նկատմամբ բռնած ընթացքը պարարակելու առթիւ կրսաւին։ արդեանաւ Մեղու կուզէ որ Նաւնեան վարժարանը Ազգային վարչակացը վրայ հաստատուի. եւ որովհետեւ Մեղու Շահնազարեան վարժարանի հայուսակալն է. Լիբրատ ալ կերեւի թէ կը բազնոյ որ Փանուսեան վարժարանը Շահնազարեանի կործանումովը կանգնիր Ահա նոր դրաբիրեն մը ազգը յուսաւորելու համար. որոյ մասին կարծիքս յայտնելէ առաջ կը խնդրեմ ձենէ հրապարակաւ, որ վերջապէս ցնցուած եւ կործանուած յուսաց բերելիք նամակներդ [illegible] հանդերձ անմիջապէս հրատարակել հանիր։ Ցեսուչ Առաքել Նուռ.

1871 յուլիս 20. Պարեան եւ Շահնազարեան վարժարանի Ս. Խաչիկ։

. . . Խմբագիր։

Հրատարակեցիք Ազգ. Թերթ

Մամիսոն Ս. Գեորգ Նիւթեցոյ Ի-նէլեռ Հարբուրանոց ցինամեան համար շրջան բանիանութիւն-արդէնոց.

1871 ապրիլ 18 էն մինչեւ մայիս 29 քահանայից գանձանակէն 1475.

Ապրիլ 18 էն մինչեւ ապրիլ 26 Պոլսոյ գանձանակէն 297, 50.

Ապրիլ 18 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Պարգիսի գանձանակէն 1858, 12.5

Ապրիլ 26 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Մանուկեան պալլգանէլէն հաւքածը 1418

Ապրիլ 26 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Միքայէլեան հետ քահանայի հաւքածը 4237, 50

Ապրիլ 29 էն մինչեւ յուլիս 30 ոսկերչաց գանձանակէն 1791

Մայիս 3 ոսկերիչ Բիզանդին եւ Փապրիգացի Սարգիսի գանձանակէն 326, 72, 5

Մայիս 9 Ֆէսճեան Տիգրանի գանձանակէն 198

Մայիս 10 էն մինչեւ յուլիս 30 Հայկական ընկերութեան գանձանակէն 3 անգամ 252, 12 5

Մայիս 17 էն մինչեւ յուլիս 30 Ժամկոչներու գանձանակէն 858, 87, 5

Մայիս 21 էն մինչեւ յունիս 20 եղամանիներու եւ թիւլպէնտներու գանձանակէն 164, 87, 5

Յունիս 6 տարեդարձի շոգենաւի ուրբաթանէն 114, 37, 5

Յունիս 8 էն մինչեւ յուլիս 30 եկեղեցւոյ բակի գանձանակէն 365

Յունիս 12 էն ցնծեալ Պալատի եւ Յոյակիսի գանձանակէն 76, 25

Յունիս 26 էն մեռեալ Գալուստի եւ Մ. Սինանի գանձանակէն 72, 62, 5

Ամենուն գումարը դրչ. 13508, 37, 5

ԹՈՒՏՐԻՆ ԸՕՐԻՕՒԼ

ԻՒՍԿԻՍՏԱՄ ՊԱՂԱՐ ՊԱՇԸ

1871 Օգոստոս 5 հինգշաբթի թիւ ամսոյ 2 1/2

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՎԱՐԴԱՎԵԱՆԻ

ԱՐՑԱԳՈՑ ԿԱՐԳԻ ԱՋՈՑԻՆ ՄԵԾԱՀԱՆԴԵՍ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՕՐԻՇԴ Ե. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ Ա. ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՈՅՆ

ԱՐՇԱՒԱՆՔ ԹԱԹԱՐԱՑ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Աշխարհաբարի չերիա Հարաթա

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ռ. ԷՖԵՆՏԻ ՍԵՏԼԵՖՃԵԱՆԻ

17 ԵՐՈՒԹ ԳԻՐՔԻՆ 70 ՑԱՐՍԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԱՄԱՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

Զաւիշա Ի մի ատար

ՍԻՐԵԼԻՆ ԻՆՁ ԻՐԵՆ Ի ՊԱՐ ԱՓՐԻԿԵԱՆ

ԱՋԴ.—Մեծարգոյ Իսմանոս Էֆենտի Ցեղեցիկ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ Ի-նէլեռ Հարբուրանոց ցինամեան համար շրջան բանիանութիւն-արդէնոց.

1871 ապրիլ 18 էն մինչեւ մայիս 29 քահանայից գանձանակէն 1475.

Ապրիլ 18 էն մինչեւ ապրիլ 26 Պոլսոյ գանձանակէն 297, 50.

Ապրիլ 18 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Պարգիսի գանձանակէն 1858, 12.5

Ապրիլ 26 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Մանուկեան պալլգանէլէն հաւքածը 1418

Ապրիլ 26 էն մինչեւ յուլիս 30 Մ. Միքայէլեան հետ քահանայի հաւքածը 4237, 50

Ապրիլ 29 էն մինչեւ յուլիս 30 ոսկերչաց գանձանակէն 1791

Մայիս 3 ոսկերիչ Բիզանդին եւ Փապրիգացի Սարգիսի գանձանակէն 326, 72, 5

Մայիս 9 Ֆէսճեան Տիգրանի գանձանակէն 198

Մայիս 10 էն մինչեւ յուլիս 30 Հայկական ընկերութեան գանձանակէն 3 անգամ 252, 12 5

Մայիս 17 էն մինչեւ յուլիս 30 Ժամկոչներու գանձանակէն 858, 87, 5

Մայիս 21 էն մինչեւ յունիս 20 եղամանիներու եւ թիւլպէնտներու գանձանակէն 164, 87, 5

Յունիս 6 տարեդարձի շոգենաւի ուրբաթանէն 114, 37, 5

Յունիս 8 էն մինչեւ յուլիս 30 եկեղեցւոյ բակի գանձանակէն 365

Յունիս 12 էն ցնծեալ Պալատի եւ Յոյակիսի գանձանակէն 76, 25

Յունիս 26 էն մեռեալ Գալուստի եւ Մ. Սինանի գանձանակէն 72, 62, 5

Ամենուն գումարը դրչ. 13508, 37, 5

ԹՈՒՏՐԻՆ ԸՕՐԻՕՒԼ

ԻՒՍԿԻՍՏԱՄ ՊԱՂԱՐ ՊԱՇԸ

1871 Օգոստոս 5 հինգշաբթի թիւ ամսոյ 2 1/2

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ Ս. ՎԱՐԴԱՎԵԱՆԻ

ԱՐՑԱԳՈՑ ԿԱՐԳԻ ԱՋՈՑԻՆ ՄԵԾԱՀԱՆԴԵՍ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՕՐԻՇԴ Ե. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ Ա. ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՈՅՆ

ԱՐՇԱՒԱՆՔ ԹԱԹԱՐԱՑ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Աշխարհաբարի չերիա Հարաթա

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ռ. ԷՖԵՆՏԻ ՍԵՏԼԵՖՃԵԱՆԻ

17 ԵՐՈՒԹ ԳԻՐՔԻՆ 70 ՑԱՐՍԿԱՆ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԱՄԱՒՆՈՒԹԻՒՆԸ

Զաւիշա Ի մի ատար

ՍԻՐԵԼԻՆ ԻՆՁ ԻՐԵՆ Ի ՊԱՐ ԱՓՐԻԿԵԱՆ

ԱՋԴ.—Մեծարգոյ Իսմանոս Էֆենտի՝ որ Եկեղեցական Գրականութեան ոլորտին մէջ գեղեցկահիւսողերգութիւնը որ իւր փափուկ դպրութեամբը՝ եւ հայրենասիրական վեհամտութեամբը խիստ մեծ եւ գովելի կերպով նկարագրուած ըլլալուն համար՝ ոչուգիւ մեծ դրուատանաց արժանի է, այս անգամ Օրիորդ Ն. Գարագաշեան Ա. դերասանուհուն հանար մեծ խնամքով՝ ի հոնդէս ածել կը փութամք, Ցուսով եմք որ թէ՝ ի խրախոյս բազմաբիրտն ճղանց ներպատուական Օրիորդին եւ թէ՝ ի պատիւ հայրենասէր հեղինակին՝ ապագայ Հասարակութիւնը իւր քաջալերիչ ներկայութիւնը չը պիտի պակսանայ։

Ց. ՎԱՐԴՈՎԵԱՆ

ՕՍԿԱՆԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ.

Ու՝ Ի Պէյ-ոգլի Նշանակ դուրսը Մ՝ 82

ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ ՍՐԻՈՐԴԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐԸ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻ 2 ԻՆ

Այս վարժարանը սա յատկութիւնը ունի՝ որ հոս ուրիշ տեսակ տեսակ գիտութիւններուն հետ Ցնտեսական Գիտութիւն, այսինքն՝ առն պահել կամ կառավարել ոյ պիտի ուսուցանի։

Օրիորդ մը՝ սա գիտութիւնը ուսանելովը՝ հարկ չէ որ ապատուութեան պատրաստուած ըլլայ, այլ որովհետեւ, տան կառավարութիւնը տիկնաց կը վերաբերի, սա կրթութիւնը իրենց համար ամենահարկաւորն եւ ազատաւորն է։

Առնուելիք աշակերտաց թիւը սահմանեալ ըլլալուն՝ պէտք է որ դաստիարակին հոն զրկել ուզող յարգելի ժամանակին իմաց տան։

Միայն ցերեկուան դասատուութեան համար կը պահանջուի ամիսը կէս սոկի կանխիկ, եւ գիշերօթիկաց համար տարին 36 ոսկի, վեց ամսականը կանխիկ վճարելով։ ՍԻՒՆ Օսկանեան.

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԳԱՐՆԱՆ

ԾԸՂԻԿՆԵՐ ԿԱՄ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱՐԳԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՑԿԱՒԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՈՂԱՐՈՒԹԻՒՆ

կը ծախուի Գ. Ց. Գաղաֆեանի գրատունը՝ ի Զաքարիաքեղբայր Եսպուշլու. դին 4 ղուրուշ։

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԵՐԱՑ ԱՄԱՒՍՆԱՑԵԱԼ ԵՒ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀՈՂՈՒՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵԱԼ

Ի ԹԱԴԷՈՍ ՄԻՀՐԴԱՏԵԱՆԷ

կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով դին 60 փարայ։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆՆ

ՀԱՅՐՆԻՑ

Ի ԶՆՈՒՑ ԳՕԶԱՆԵԱՆՑ

կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով։ Դին 4 ղուրուշ։

ԲԱՌԹ ԵՒ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ԻՆՆ ԷՍԶԱՒԷ ԲԱՂԿԱՑԵԱԼ

ՏԱՃԿԵՐԷՆ—ՀԱՅՏԵՐԷՆ—ՅՈՒՆԱՐԷՆ ԻՍԼԱՄԵՐԷՆ—ՍԼԱՒՀԵՐԷՆ—ԳԱՂԴԻԵՐԷՆ ԻՏԱԼԵՐԷՆ—ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ—ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ

ԳԵՂԱՑ Վ. ՄԻՔԱՅԵԼՈՎ,

ՏԵՏՐԱԿ Ա.

կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով։ Դին 3 ղուրուշ։

ՀԻՆ ԶԱՓԵՐԸ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐԸ Ն ԸՆԵՐՈՒ ԵՒ ՆԱՐԵՐՆ ԱՅ. ՀԻՆԵՐԻՒ ՎԱՐԱՑՈՒ.

ՅՈՒՅՑԱԿ

Ամենապիտանի եղանակաւ մը, այսինքն մի միայն բաղնապատկութիւնն մ՝ քնելով, հին չափերը եւ կշիռները նոր՝ եւ նորերն ալ հինի վերածելու յատկացեալ այս յուցակը ոչ անգամ հայերէն գրերով եւ տառեկրէն լեցուաւ, Գ. Գաղրիէլ Ներչատեանի հեղինակութեամբ ի լոյս ընծայուածէ

Այս յուցակը Հասարակաց կրթութեան բարձր առնելու հրամանաւը տրպտգրուած եւ ոչոյ մենաշնորհիւը զանազան ընդունելու թարգմանելու իրաւունքն ալ հեղինակին վերապահուած է։

կը ծախուի ամեն գրավաճառաց քով եւ կամաւորին գրուխը դին 5 ղրշ. անկաղմ եւ 8 ղրշ. ոչխարհագրական տախտակի ձեւով կազմուած։—

Ա Զ Դ

Մինչեւ հիմա այս երկրին մէջ թէպէտ տուեալական մինչորդութիւն (թէՔԱՂԸՑ) ընողներ կը գտնուին բայց հասարակութեան գործը կանոնաւորապէս չտեսնուելով, եւ տակէց ոյլ եւ ոյլ դժուարութիւններ յառաջ գալով, ասոնց առաջքն առնելու եւ հասարակութեան մեծ գիւրութիւն տրուելու համար։ Մատենէասանեան ղեղարդ թէմական երկրին մէջ գլուխը չինել առած Պոլսոյին մէջ ամեն տեսակ լաստիք դիրք եւ գրութեան լրագիրներ ծախուելէ զատ։ մայրաքաղաքիս ամէն կողմը տուն, խանութ, հող, պարտէզ, այգի եւայլն ծախել կամ առնուլ, վարձու տալ կամ բռնել, նոյնպէս գրաւով առակ տալ կամ առնուլ ազնիւ անձանց գործը դիւրաւ կատարելու. միջոցներ ալ պատրաստ ըլլալով, պէտք ունեցողները պէտք է երթան յիշեալ Պոլսոյեան եւ Մատենէասանեան եղբարց հետ խօսին։

ԾՈՒԱՆՈՒՅՑԻՒ Մ

Կոստանդնուպոլսոյ գրաց պիտոյիցը հաւատար գնուելիք 100 000 հատ բարեկ կարգիր գաղիեն գնահատութիւնը՝ ի գալ պիտի յաւուցիկոյ երկուշաբթի օր ազատաց 9—21ին՝ ի Տարի Հաբաս Յուսոյ յիշեալ ապրանքը մուտաքարել ուզող վաճառականք կը հրաւիրուին յիշեալ տեղը գտնուիլ։

2 Օգոստոս 1871

Ի Գուռն Սպարապետի։

Այս լրագիրը հրատարակեալ է երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան ադրեսն են կ. Պոլիս Զէյրեկ խանը վերի յարկը թիւ 6 Մամուխի խրճարանատունը

Իսկ գաւառաց մէջ տեսնուելու տոպրաքաշաց անունները։

ԵՊՍՊ. Աստիսան ազա Ցէլէնեան.

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Թորոս ազա ոսկերիչ.

ԱՏԱՆԱՍԱՆ. Մնեսրոպ ազա Տ. Դէլորդեան.

ՊՐՈՒՍԱ. Պարսկիս ազա Խաչէտեան.

ԹՈՒՔ ՐՏԱՂ. Հաժրաքաշում ազա Գրիգոր քէպապչեան.

ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր ազա Էլմասեան

ԿԱՐԻՆ. Կարապետ ազա Զաքարեան.

ՄՈՒՇ Միքայէլ ազա Փոքիկեան

ՍԵԲԱՍՏԻԱ. Վարդան Էֆենտի Աբգարեան.

ԵԱՇ Մ. ազա Խաչիկեան.

ՅՈՒՇԱՆ Միքայէլ ազա Այնիան.

ՀԱԼԷՊ. Դիկրաքոս ազա Տէր Մարգարեան.

ԵՐԶՆԿԱՅ. Ընթերցասիրաց Թանգարան։

Երբիշ քաղաքներ, ատարագրուիլ ուզողներն ոյս սեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՍԿԻՍԻԱՆ.

Կ. ՊՕԼԻՍ ՋԻՆԻՎԼԻ ԽԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՄԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

5 ՕԳՈՍՏՈՍ

(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՂՐՇԻՆԵՐԷՆ)

Լոնդրա 3 ամիս դուրուչ 109—109գ։—

Մարսիլիա » 23.20—23.30

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

5 ՕԳՈՍՏՈՍ

Ընդ. լիրա	դուրուչ	109.17
Նաբոլէոն ոսկի	»	87, 14
Իմպէրիալ ռուբ	»	89 6
Քորքիզ	»	54,22
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	103,38
Գլինտ	»	117,35

ԿՈՍՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՄՏԻՔ

Ջոքեն կարմիր	Գլասգոպիա	26	—28
» »	Ազագ	26	—30
» »	Պալլէք	26	—28
» »	Պուրկոզ	23	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
Կակուղ	Ազագ	24	—27
» »	Գլասգոպիա	29	—30
Սիրքա Թունա		24	—27
Ցորեն կակուղ	Պուրկազ	20	—24
»	Վառնա	20—24	
» »	Պալլէք	22—26	
Եգիպտացորեն Թունա		16—17	
»	Անատոլ.	16—17	
Դարի Թունա		10—11	
»	Անատոլ.	10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈՉԱԿԻ ՀՈՐ

Պուրսա	դուրուչ	30—45
Անատոլու	»	
Քոյսա		
Խորինէ	»	
Մակաճ		

ԹԱՄԳԱԿ

			Դուրուչ
Սեյրի	հօխա	9	—
Իզմիր	»	10	—
Առանա	»	9գ։	—
Պարսկաստան	»	7գ։	—
Վրաստան	»	7գ։	—

ԲՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	15գ։	—16
» չլուացուած	»	7	—8
Ռումելի լուացուած	»	17	—
» չլուացուած	»	7գ։	—8գ։
Վրաստան լուացուած	»	10գ։	—
» կէս		12	—
» չլուացուած	»	17	—
Տպրոնա	»	10	—
Նոսի Շէհիր	»	9	—

ՄԱԶԸ

Պարսկաստան	հօխա	10գ։	—
Անատոլու	»	9գ։	
Ճերմակ	»	—	

ՃԷՄԻՒ

Գայսերի Ա. տեսակ	հօխա	19	—20
» Բ. »	»	18	—
Ընկլիզիա	»	18	—
Թոզաք	»	18գ։	—
Աքելէք	»	17	—
Եօղդաս	»	16	—17
Զօրուա		16	—17

ԹԻՏԻՒՆ

Ընկլիզիա	հօխա	48	—50
Պասարաժոյ	»	48	—50
Գէլիբոլու	»	48	—50
Զէրբէզ	»	48	—50
Վան	»	26	—

ԱՑԹԻ ՄՈՐԻ

Ամասիա	9գ։—10կրոր	մէկ	Ս. Լ.
Եոզկաս	» » »		»
Սիվաս	» » »		»
Էրզրում	» » »		»
Դարսէրի	» » »		»

ՁԷԹ

Մուսանիա	հօխա	5գ։	—
Ալիմէլի	»	6	—
Սարբզ	»	9	—
Միսիլի	»	6գ։	—
Գլինտ Թոզաթ երկրին մէջ		9գ։	—10
Սայլէպ Գաբիանոպոլ	հօխա		—
Ագիոն	»	250	—
Քիմրէ	»	24	—
Սուսամ	»	4	—4գ։
Կարասու Ընատ.	Քիլ	30	—32
» Բուռնիլի	»		—
Մեսաքս Գարակ. Ալշա	»	47	—52

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

			դուրուչ
Լաւագոյն Բիօնանական 100	հօխ.	850	—930
» Բ. »	»		
Լէմոն	»	16	
Շուքար փուչի Անդղ. Կնդ.		260	—262
» » Գաղղ.	»		—
» դլուխ Գաղղ.		310	—315
Ցայ Գոնկոս	հօխան	21	—23
» Բէլքա ծաղիկ	»	45	—70
Անագ (գաղայ)	Կենդ.	930	—950
Գղպեղ (ոլիպէս)	հօխա	9	—9գ։
Լեղակ (չիվիս) Գլենկալա	»	135	—170
» » Մատրաս	»	—	—
Զինք տոխան 100	հօխա	Գր. 90	—
Եղկաբի ծոգաձեւ		58	—60
» սահմակ		72	—
» թեւեանցու		64	—66
Քարֆիլոնա		120	—
Բրինձ լատիոյ 100	Քիլ	Գր. 42գ։	
Կարագ հղ Ռումիոյ	դրչ.	13	—14
Ճամիսոր	»	52	26